

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 77 - PROPHETS, GREEKS AND RABBIS

CHANUKAH AS THE TRANSITIONAL AGE

OU ISRAEL CENTER - WINTER 2023/24

The Second Temple Period is seen by Chazal as a time of crucial transtion¹ - from a connection to God through prophecy to one through halachah. In this shiur we will focus on some of the key sources and, in particular, how they connect with Chanukah.

1. (1) משה קבל תורה מסיני, ומסרה (2) ליהושע, ויהושע (3) לזקנים, וזקנים (4) לנביאים, ונביאים מסרוה (5) לאנשי כנסת הגדולה (6) שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה (7) אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק (8) יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם (9) יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי קבלו מהם (10) יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם (11) שמעיה ואבטליון קבלו מהם (12) הלל ושמאי קבלו מהם.

אבות א-א

The first Mishna in Pirkei Avot teaches that the Mesorah was passed down from Moshe to Yehoshua and on through the generations to the end of the Second Temple period. In the middle of the Second Temple period begins the dominance of the Tannaim - the authors of what would become the Mishnah.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Moshe Rabbeinu 2. Yehoshua 3. Zekeinim 4. Nevi'im 5. Anshei Knesset HaGedola 	<p>Special prophecy Torah Min HaShamayim</p> <p>Regular prophecy - Lo Bashamayim Hi</p> <p>Judges</p> <p>In what capacity?</p> <p>c. 370-312 BCE - Ezra/ Great Sanhedrin of 120</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanach is closed • 2nd Temple constructed • Purim story - 353 BCE
<ol style="list-style-type: none"> 6. Shimon Hatzadik 7. Antigonus of Socho 	<p>(c300 BCE?)</p> <p>(c200 BCE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Greek Era • Meeting with Alexander the Great? • Septuagint - translation of Tanach into Greek: 245 BCE • Emergence of Sadduces
<ol style="list-style-type: none"> 8. Yosei ben Yoezer and Yosei ben Yochanon 9. Yehoshua ben Prachya and Nitai of Arbel 10. Yehuda ben Tabai and Shimon ben Shetach 11. Shmaya and Avtalyon 	<p>(c160 BCE)</p> <p>(c130 BCE)</p> <p>(c80 BCE)</p> <p>(c50 BCE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yosei ben Yoezer executed by Greeks and Hellenists. • Chanukah Story (140 BCE) and Hasmonean Dynasty • Alexander Yannai/ Shlomozion Hamalka
<ol style="list-style-type: none"> 12. Hillel and Shammai 	<p>(c10 BCE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jewish Civil War between Hyrcanus and Aristobulus • Romans conquer Jerusalem under Pompey - 63 BCE • King Herod - 35 BCE

A] PROPHECY AND THE HALACHIC PROCESS

2. כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך ה' אלקיך: נביא מקרובך מאחריך כמני יקים לך ה' אלקיך **אליו תשמעו**: ככל אשר שאלת מעם ה' אלקיך בחורב ביום הקהל לאמר לא אסוף לשמוע את קול ה' אלקי ואת האש הגדלה הזאת לא אראה עוד ולא אמות: ולאמר ה' אלי היטיבו אשר דברו: נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצוונו: והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו:

דברים יח:יז-יט

The Torah sees the future role of the Navi to guide the Jewish people and instructs the people to listen to the Nevi'im

3. והנער שמואל משרת את ה' לפני עלי ודבר ה' היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ.

שמואל א' ג:א

Nevertheless, nevuah was very scarce in the few hundred years following the death of Moshe

1. For possible comparisons with the academic suggestion of an 'Axial Age' at around this time in human history see https://en.wikipedia.org/wiki/Axial_Age and references.

4. תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה.

מגילה יד.

Eventually, nevuah became more widespread but Chazal point out that the Neviim did not add to the Torah

5. הרבה נביאים עמדו להם לישראל - כפלים כיוצאי מצרים. אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה - לא נכתבה.

מגילה יד.

In fact, at the peak of the prophetic period, there were thousands of prophets. We have in the Tanach the prophecies which are relevant to all generations. What were the other prophets doing?

A1] RAMBAM - PROPHECY MAY NEVER BE USED IN THE HALACHIC PROCESS

6. ודע, שהנבואה לא תועיל בעיון בפירושי התורה ולמידת הדינים ב"ג מדות, אלא מה שיעשה יהושע ופינחס בעניני העיון והדין הוא מה שיעשה רבינא ורב אשי.

הקדמת הרמב"ם למשנה

*The Rambam's position is that prophecy may **not** be used as a means to **derive** halachah².*

7. ואין הבדל בין שיוסיף ויגרע במקראות או שיוסיף ויגרע בפירוש המקובל או שישנה בקבלה איזה שינוי שיהיה אע"פ שפשטי הכתובים מסייעים אותו ויחס דבר זה לנבואה ויאמר שה' אמר לי **גם זה יומת בחנק לפי שהוא נביא שקר** ויחס לה' מה שלא אמר לו. וגם בזה אין לחוש לאות או מופת. לפי שהנביא שהפליא את כל באי העולם במופתיו ונתן ה' בלבינו אמתותו והאמונה בו כמו שהבטיח לו ה' בכך באמרו וגם בך יאמינו לעולם, כבר הודיענו על פי ה' שלא תבוא מאת ה' שום תורה זולת זו, והוא אמרו **לא בשמים היא** ולפיכך אמרו ע"ה אין נביא רשאי לחדש דבר מעתה

הקדמת הרמב"ם למשנה

Furthermore, a Navi who attempts to use his powers of prophecy³ to decide on halachic matters is a false Prophet and is liable to the the death penalty!

A2] THE KUZARI - ONGOING REVELATION OF HALACHAH THROUGH PROPHECY

8. מ. אמר הכוזרי: איך יתכן זה עם לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו. **מא.** אמר החבר: לא נאמר זה אלא להמון, כדי שלא יחדשו משכלם ויתחכמו מדעתם ויקבעו לעצמם תורות מהקשתם כמו שעושים הקראים. ומזהיר לשמוע מן הנביאים אחרי משה ומן הכהנים והשופטים, כמו שאמר בנביא: (דברים יח:יח) **נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך וגו'** ... והיה מאמרו: (דברים ד:ב) **לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם על מה שצויתי אתכם על ידי משה ועל ידי נביא מקרבך מאחין**...

ספר הכוזרי מאמר ג אות מ-מא

The Kuzari's position is that the prohibition to add to the Torah did NOT apply to prophecy. As such, a bona fide Navi was able to contribute to the halachic process. In that sense the process of revelation which began at Sinai was ongoing.

9. שיטת הכוזרי היא שהנבואה ורוח הקודש מסייע להוראה, דלא כדברי הרמב"ם שמחלקם ...

איגרות הראי"ה ב' עמ' קא

Rav Kook confirms this understanding of the Kuzari.

10. (ויט) אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל־כָּל־קְהֵלְכֶם בְּהָר מִתְּוֹךְ הָאֵשׁ הַעֲנַן וְהַעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסוּף ...

דברים היט

The 'voice' of Sinai is described as a great voice which 'lo yasaf'.

2. An important exception to this is that a Navi IS allowed to make a *hora'at sha'ah* - a temporary dispensation to break even a Torah law provided this is not instituted on a permanent basis. A classic example is Eliyahu on Har Carmel, where he permitted bringing a sacrifice outside the Temple. Nevertheless, in a regular halachic debate, they carry NO more weight than a talmid chacham, even were they to be as great as Eliyahu Hanavi.

3. The expression *teku* appears hundreds of times in the writings of Chazal. It indicates that the matter has been ruled halachically as a 'safek' which cannot be resolved (with certain halachic implications). The expression *teku*, which literally means 'let it stand' has traditionally been translated as an acrostic for קושיית ואבעיות - תשבי יתריץ קושיית ואבעיות (the Tishbi (Eliyahu) will [in future] resolve difficulties and questions). 'Tishbi' is a reference to Eliyahu in his halachic capacity as a Rav. Only in such a capacity may he resolve halachic problems. (See Tosefot Yom Tov Mishna Eduyot end of Chap 8). However, when there is a question of fact (as opposed to law) which must wait for Eliyahu to resolve, he is always referred to as Eliyahu (in his prophetic capacity). See Bava Metzia 3a as to unidentifiable lost property which must be set aside until Eliyahu HaNavi can determine who it belongs to.

11. (יט) ולא יסף - מתרגמינן 'ולא פסק', כי קולו חזק וקיים לעולם. דבר אחר ולא יסף 'לא כוסף' לכראות צאותו פומצי

רש"י שם

Rashi gives two opposite explanations - (i) the voice of Sinai continued and expanded after Sinai; (ii) it was a one-off revelation which was not continued in the same way.

12. משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה

משנה אבות פרק א משנה א

The chain of transmission runs through the Prophets

13. ... דדוחק הוא לומר שרק במקרה הייתה המסורת על ידי נביאים, ובאמת לא פעלה כלום הנבואה בזה ...

איגרות הראי"ה א, עמ' קכג

Rav Kook points out that it is far-fetched to say that the prophets, qua prophet, had no input into the mesorah of Torah She Be'al Peh.

14. All the days of the prophets there was no need to obey the Sages. It seems likely that, even though it is true that there is no place for prophecy as far as the study and knowledge of Torah, as it is written "[The Torah] is not in Heaven" etc [this rule] applies to knowledge of the laws of the Torah and its general rules, but there is ample room [for knowledge acquired by means of] prophecy [as far as] the details of their performance at any particular time, as Maimonides describes at length in his Introduction to the Commentary on the Mishna: as a temporary expedient the prophet has the power to suspend the commandments of the Torah

Rav Tzadok HaCohen, Zikaron Larishonim 8-12⁴

15. It goes without saying that in doubtful instances they [the people and the Sages] were required to obey the prophet, and many prophets arose [in] Israel [to] command action in particular situations. Therefore the general leadership of the[se] generations was in the hands of the prophets, who were the leaders of the[se] generations as far as the affairs of [each] generation [were concerned]

Rav Tzadok HaCohen, Zikaron Larishonim 11

B] THE END OF PROPHECY

16. וחגי זכריה ומלאכי סוף נביאים הוּוּ ...

בבא בתרא יד:

Chagai, Zechariah and Melachi were the last of the prophets.

17. אמר רב נחמן: מלאכי זה מרדכי, ולמה נקרא שמו מלאכי - שהיה משנה למלך

מגילה טו.

Melachi is also identified by Chazal with Mordechai!

18. (תהלים כבא) לְמַנְצָח עַל־אֵילַת הַשָּׁחַר אמר רב אסי: למה נמשלה אסתר לשחר? לומר לך: מה שחר סוף כל הלילה - אף אסתר סוף כל הנסים. והא איכא חנוכה! - ניתנה לכתוב קא אמרינן.

יומא כט.

Purim was the end of all miracles that could be included in Tanach. Chanukah was a different type of miracle, which could not be part of an age of prophecy.

4. Translation by Rabbi Yaakov Elman. See *R. Tzadok HaCohen On The History of Halakha*, Tradition 21(4) p1 Fall 1985. See <https://traditiononline.org/r-zadok-hakohen-on-the-history-of-halakha/>

19. וְעַמְד מֶלֶךְ גָּבוֹר וּמִשָּׁל מִמֶּשֶׁל רַב וְעֵשָׂה כְּרָצוֹנוֹ: ... (דניאל יא:ג) הוּא אֲלֶכְסַנְדְרוֹס מִקְדוֹן שֶׁמֶלֶךְ י"ב שָׁנָה. עַד כֹּאן הֵיוּ הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. מִכֵּן וְאֵילֶךְ (מְשָׁלֵי כְּבִיז) הֵט אֶזְנֶךָ וְשָׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים

סדר עולם רבה פרק ל

Fascinatingly. Seder Olam Rabba places a specific date on the very end of prophecy - the reign of Alexander the Great.

C] THE SECOND TEMPLE & THE PARADIGM SHIFT OF PROPHET TO SAGE

C1] PURIM AND THE RENEWED ACCEPTANCE OF TORAH

20. (שמות יט) וַיִּתְּצֵבּוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר - אָמַר רַב אַבְדִּימִי בַר חֲמַא בַר חֲסַא: מִלְמַד שְׁכַפָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם אֶת הָהָר כְּגִיגִית, וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם מִקְבָּלִים הַתּוֹרָה - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - שֵׁם תֵּהָא קְבוֹרְתְכֶם ... אָמַר רַבָּא: אִף עַל פִּי כֹן, הַדּוֹר קִבְלוּהָ בִּימֵי אַחְשׁוּרוּשׁ. דְּכַתִּיב (אַסְתֵּר ט) קִימוּ וְקִבְלוּ הַיְהוּדִים, קִימוּ מַה שְׁקִיבְלוּ כֹבֵר

שבת פח.

The Jewish People's acceptance of Torah at Sinai was to some degree forced. Only later in the time of Purim were they able to accept it willingly.

21. וְלֹא קִבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה עַד שְׁכַפָּה עֲלֵיהֶם הַקַּב"ה אֶת הָהָר כְּגִיגִית שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּתְּצֵבּוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר (שמות י"ט). וְאָמַר רַב דִּימִי בַר חֲמַא א"ל הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל - אִם מִקְבָּלִים אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה מוֹטֵב וְאִם לֹא שֵׁם תֵּהָא קְבוֹרְתְכֶם. וְאִם תֹּאמְרוּ עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב כִּפָּה עֲלֵיהֶם אֶת הָהָר וְהִלָּא מִשְׁעָה שֶׁאָמַר לָהֶן מִקְבָּלִין אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה עֵנוּ כֹּלָם וְאָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהּ יִגְיָעָה וְצַעַר וְהִיא מַעֲטָה. אֲלֵא אָמַר לָהֶן עַל הַתּוֹרָה שֶׁבַע"פ שִׁישׁ בָּהּ דְּקְדוּקָי מִצּוֹת קְלוֹת וְחִמּוּרוֹת וְהִיא עֵזָה כְּמוֹת וְקִשָּׁה כְּשֶׁאוֹר קְנֵאתָהּ, לְפִי שֶׁאֵין לִמּוֹד אוֹתָהּ אֲלֵא מִי שֶׁאוֹהֵב הַקַּב"ה בְּכָל לְבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מַאוֹדוֹ שֶׁנֶּא' וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מַאוֹדְךָ (דברים ו')

מדרש תנחומא פרשת נח סימן ג

Chazal explain that the people accepted the Written Torah willingly - נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע - but the Oral Torah, which requires so much more effort, love and commitment, was far less popular. It was only later in the Second Temple period that the Jewish people really connected with the Oral Law.

22. ... הַתַּחֲלַת תּוֹרָה שֶׁבַעֲלָה פֶּה הִיָּה בְּבֵית שְׁנֵי מַאֲנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה שֶׁהֵם מֵיִסְדֵי הַבַּיִת. הֵם יִסְדּוּ גַם כֹּן הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲלָה פֶּה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם דְּשִׁקְלִים (ריש פרק ה הלכה א). וּבִימֵי מִרְדְּכֵי זְקִימוֹ מַה שְׁקִיבְלוּ כֹבֵר שֶׁחֲזָרוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה מֵאַהֲבָה שֶׁלֹּא עַל יְדֵי כְּפִיִּית הָרַב כְּגִיגִית כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז"ל (שבת פח) אַז זָכוּ לִכְךָ. כִּי עֵיקַר הַכְּפִיִּית הָרַב הִיָּה עַל תּוֹרָה שֶׁבַעֲלָה פֶּה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּתַנְחוּמָא (פרשת נח ג) ... וְכֹל זִמְנָן שֶׁלֹּא קִיבְלוּהָ מִרְצוֹנָם לֹא נִמְסְרָה עֲדִיין לָהֶם לְגַמְרֵי וְהֵיוּ מִתְנַהֲגִים עַל פִּי נְבִיאִים הַכֹּל בְּכַתֵּב מִיַּד ה'.

ר' צדוק הכהן - רסיסי לילה - אות נו

Rav Tzadok HaKohen of Lublin clearly understands that the effective beginning of structured Oral Law as we know it today was the start of the Second Temple period. Until then the people were guided in halachah by the Nevi'im. He sees a clear path from Prophecy through Purim to halachah as we know it today.

C2] CHANUKAH AND THE FULL PROMINENCE OF RABBINIC AUTHORITY

23. אָמַר רַב חֵיִיא בַר אֲשִׁי אָמַר רַב: הַמְדֻלִּיק נֵר שֶׁל חֲנוּכָה צָרִיךְ לְבַרְךָ ... מַאי מְבַרְךָ? מְבַרְךָ 'אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצוּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנוּכָה'. וְהִיכֵן צוּנוּ! רַב אוּוִיא אָמַר: (דברים יז) מִלֹּא תִסּוּר. רַב נַחְמִיָּה אָמַר: (דברים לב) שֶׁאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֵךְ זִקְנִיךָ וַיֹּאמְרוּ לְךָ

שבת כג.

Chazal ask how we can say that God commanded us to light Chanukah candles when this halachah originated more than a thousand years after Sinai! They explain that the root of Rabbinic authority comes from the Torah itself, specifically the mitzva of Lo Tasur. This anchoring of rabbinic law in the Torah itself is deeply connected with Chanukah.⁵

5. Rav Kook (Meorot HaRayah, Chanukah p.49) sees these two verses as having two different focuses. Lo Tasur is directed at the present - to instruct us to see the Rabbinic halachic process as fundamental and central to our lives. Sha'al Avicha is to connect us with the mesorah and process of Rabbinic tradition of the past.

D] THE RABBI IS EVEN GREATER THAN THE PROPHET - CHACHAM ADIF MINAVI

24. אמר רבי אבדימי דמן חיפה: מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים. אטו חכם לאו נביא הוא? הכי קאמר - אע"פ שניטלה מן הנביאים, מן החכמים לא ניטלה. אמר אמימר - **וחכם עדיף מנביא**.

בבא בתרא יב.

Chazal state that when prophecy ceased after the end of the First Temple, the Chachamim remained as an even greater spiritual force. In indeed, the Rabbis were greater than the Nevi'im!

25. דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע וחביריו!

במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט סימן ו

The Midrash even states that matters NOT revealed to Moshe WERE revealed to Rabbi Akiva.

26. כל תיקוני דנביאין מלבר - בגופא, באברים דגופא. מארי דחכמה אינון מלגאו - במוחא. ובגין דא - **חכם עדיף מנביא**.

תיקוני הזוהר עה.

The Zohar explains that the status of Chacham is more internal, and perhaps integral, to the person than that of Navi.

27. וזה מה שאמרו במנחות (כט:): דמשה רבינו ע"ה לא הבין דברי רבי עקיבא. ובמדרש רבה (חקת יט: ה) דראתה עינו של רבי עקיבא מה שלא ראה משה רבינו ע"ה. ואף דלא קם כמוהו היינו מצד השגתו דרך ראייה ולו נתגלה גם כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ואפילו מה שרבי עקיבא עתיד לחדש! אלא **שהכל היה התגלות נבואה דרך ראייה ולא דרך השגה שכליות** ...

רסיסי לילה אות נו

Rav Tzadok HaCohen of Lublin explains that Moshe was certainly the greatest prophet, but R. Akiva learnt Torah in a different way - based in logic and intellect, not in prophecy⁶.

28. ועל דרך שאמרו (בבא בתרא יב.) חכם עדיף מנביא, והוא השגת רוח הקודש של חכמים שמהם לא ניטלה נבואה כדאיתא שם, וכמו שאיתא בחידושי הרמב"ן. והיא מדריגה יותר קטנה הרבה מנבואה ועם כל זה היא עדיפה. והיינו שיכולים להשיג בה ועל ידה השגת גבוהות יותר וכמו שאיתא (במדרש רבה חקת) על פסוק (איוב כח:י) **יְקַלְקֶלְךָ רֵאיוֹתָ עֵינַי** - דדברים שלא נגלו משה רבינו ע"ה נגלו לר' **עקיבא וחביריו**. כי כל שהשגה קטנה באיכות היא גדולה יותר בכמות. **וְיִאֲשַׁב בְּחֹשֶׁךְ** (מיכה ז:ח) דייקא אז **ק' אֵלֶּי לֵךְ**. שיוכל להשיג אור ה' ממש מה שאי אפשר להשיג מצד הבהירות והאור שבהתגלות הלב, דאי אפשר להשיג דתוקף האור מכהה עיני הלב. אבל היושב בחושך הוא יכול לראות מה שבמקום האור מרחוק דאצלו אין האור חזק כל כך.

ספר פרי צדיק מאמר קדושת שבת - מאמר ז

Rav Tzadok goes on to explain that this applies to Chazal generally. Although their level was far lower than that of Moshe, this in fact enabled them to see further.

29. כידוע דכל דבר שכבר היה אחד שהרגיש בירור אור זה על בוריו כבר נפתח שער אותו האור בעולם. והוא פתוח אחר כך לכל דזה כל ענין עסק הדורות שקבע השם יתברך אף על פי שהם מתקטנים והולכים. לפי שכל האורות שנפתחים בכל דור ודור על ידי אנשי סגולה מחכמי ישראל אין נסתמים עוד והם פתוחים לעולם ונעשים הלכות קבועות לכל ישראל. ולפיכך אף על פי שדורות אחרונים קטנים מכל מקום יש להם מעלה זו דננס על גבי ענק. כי כבר פתוחים לפנייהם כל שערים שפתחו קדמונים והם מחדשים והולכים לפתוח שערים אחרים. אף על פי שהם קטנים מאד מכל מקום הם במעמקים יותר. כי הם כבר עברו שער בנפשם שנפתח לראשונים

ספר רסיסי לילה - אות יג

Rav Tzadok also employs the famous metaphor of later generations being dwarves on the shoulders of giants⁷. Each generation leaves behind its achievements and discoveries so that future generations, even if smaller as individuals, can build on these to achieve far more.

6. I heard from R. Akiva Tatz that Shimon HaTzadik (the first generation after prophecy) is named for the root of shemiya - hearing, in contrast to prophecy, which is chazon - seeing. Seeing has an objective clarity whereas hearing is far more contextual and subjective.

7. For the history of this expression in Torah thought and beyond see *Dwarfs on the Shoulders of Giants*, Rabbi Shnayer Z. Leiman, Tradition 27:3 p90, available at http://www.leimanlibrary.com/texts_of_publications/60.%20Dwarfs%20on%20the%20Shoulders%20of%20Giants.pdf

חכם עדיף מנביא

30.

1 בנהג שבעולם, המשוררים והמליצים מתארים יפה את הדרת החיים בכלל, את כל פנותיהם הנפות ביחוד הפוללות זרם רב וטל-חיים מרבה, הם יודעים גם להציג לראות את הכעור הכללי של הקלוקלים שבחיים ולמחות נגדם בכל תקף. אבל לחדר לתוך-תוכם של כל הגורמים הפרטיים, איך מכשירים את החיים ומעמידים אותם על הבסיס הטוב ואיך משמרים אותם מכל קלקלה גם קטנה שבקטנות, שסופה להעלות שרטון גדול ולהרס הרבה מאד, דבר זה אין לו עסק עם 5 פח-המדמה החם והעז, כי-אם עם החכמה המדיקת. כאן תחל עבודת הרפאים, החסכנים, המודדים, השופטים, וכך החכמים המעשיים.

למעלה מזה, הנבואה ראתה את זרם הקלקלה הגדולה של עבודה-זרה בישראל ומחתה נגדו בכל עז, את הדרת נעם ד' אהד אלהיו ותתארהו בכל יפי זוהר, את ההשחתה של כל הפרעות המוסריות, רצוף דלים, עשק אביונים, רצח ונאוף, חמס ושד, ותמלא רוח אלהים להושיע ולגדר ברום שיח קדש.

10 השערות הדקות, שמהן מצטרפות עבות-העגלה של החטאת, גידי-החיים הדקים, שמהם ישרגו מזרקי-הדם הגדולים, אלה הקמה המסתרים הצפויים מעין כל נביא וחזוה. המצוות המעשיות כלן ופרטי הלכותיהן, בכל דיוקם הנמרץ, איך בהמשך-הזמן על-ידי קיומם ותלמודם, הרגלם וחבתם, יצא הנעם הפנימי החבוי בהם, וזרם-החיים האלהי הטהור יגרש בעזו את חשכת עבודת-אלילים מבלי תוכל עוד קום, ואיך העזיבה האטית המזלזלת במעשים, בענפים ודיוקים, מפתחת דרך של חרס, מאבדת את הכלים שבהם יקלט הרוח העליון, וממילא יצר לב האדם, הדמיון המתענה המלא ציצי זהר מבחוץ 15 ואבק רעל מבפנים, הוא הולך ועולה מאליו, - דבר זה לא נתן לנבואה בכלל, לנבואה של אספקלריא שאינה מאירה. אמנם נתן לנבואתו של משה, אותה הנבואה של פה אל פה, של אספקלריא המאירה, שרק היא יכולה לראות עזם של הכללים ודיקנותם של הפרטים כאחד. אבל לא קם כמוהו "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ד' פנים אל פנים". והצרכה עבודת הכללים להמסר לנביאים ועבודת הפרטים לחכמים. וחכם עדיף מנביא, מה שלא עשתה הנבואה, בכלי מלחמתה החוצבים להבות אש לבער מישראל עבודת אלילים ולשרש אחרי עקרי ההשפלות היותר גרועות של עשק וחמס, 20 של רצח וזמה, רדיפת שחד ושלמונים, עשו החכמים בהרחבת התורה, בהעמדת תלמידים הרבה ובשנון החקים הפרטיים ותולדותיהם. "הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות".

במשך הזמן הרב נתגבר עסק החכמים על עסק הנביאים והנבואה נסתלקה, ארכו הימים והכללים החלו להתרופף, נבלעו בהפרטים ולא נראו החוצה. על כן באחרית הימים שצמיחת מהלך שיבת אור הנבואה תתחיל להופיע, "אשפוף את רוחי על כל בשר", אז שנאת הפרטים תתגבר, "חכמת סופרים תסרח, ואנשי-הגבול, אלו תלמידי-חכמים שמשמים גבול לדבריהם, 25 ילכו מעיר לעיר ולא יחוננו", - עד אשר לא כפרי-בסר כי-אם ככפורים מלאים טל וחיים יצאו הניצוצות של התחלת אור הנבואה מנרתיקם, וזו תכיר בכללה את גדל פעלת החכמה ובענות צדק תקרא: "חכם עדיף מנביא", "חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו, אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם ד' יתן הטוב וארצנו נתן בולה". ונשמתו של משה תשוב להופיע בעולם.

אורות / זרעונים / ב. "חכם עדיף מנביא"

31. וחכמת הנבואה שהיא יסוד לחכמת האגדה, שהיא הצד הפנימי של שרשי התורה, פעלה באי הרבה יותר מבבל⁸, שאינה ראויה לנבואה.

איגרות הראי'ה א'

Eretz Yisrael ----- Nevua ----- Cohen ----- Yerushalmi ----- Aggadata -----
Chutz LeAretz ----- No Nevua ----- Shofet ----- Bavli ----- halachah -----

• Consider the symbolism of wine (Purim) and olive oil (Chanukah) both of which, through the intervention of human activity, achieve higher level of kedusha (and thus a higher berachah⁹) than their original natural fruit. So too the Torah, through the interpretation of the Rabbis, achieves an even higher level of kedushah than the original give by God.

8. Rav Yuval Sherlo argues that the machloket between the Rambam and the Kuzari is in fact a machloket Tannaim within the Bavli and a machloket between the Bavli and the Yerushalmi. He also suggests that certain Tannaim connect more with an ongoing 'prophetic' style, such as Rabbi Shimon (Bar Yochai) who famously takes the position of דורש טעמא דקרא - to interpret halacha based on the reasons for the mitzvah.

9. The berachah on grapes is העץ and on wine is a higher level of הגפן, even though the berachah on juice extracted from fruit normally decreases in kedushah to שהכל. With olives, Chazal suggest that the berachah on olive oil (when eaten on its own as a food, rather than a medication) should be elevated to הוית. בורא פרי הוית. But since this would be confusing (since 'zayit' is the name for both the tree and the fruit) the berachah remains העץ but does not decrease to שהכל.

167-37 BCE

The Hasmonean Dynasty

Mattathias, the Hasmonean

166 B.C. Rebellion against Antiochus who strove to compel the Jews to give up their faith.

John
Killed in battle 140.

Judah, the Maccab
141-140. Most renowned of Mattathias's sons. Conquered Jerusalem rededicated the Temple.

Elazar
Killed in battle 143.

Jonathan
140-142. Warrior and diplomat - expanded the Jewish territory.

Simon

141-135. Prince and High Priest. established a strong rule of Jews in Eretz Israel.

John Hyrcanus

135-104. Eretz Israel in his days extended to the boundaries of the Kingdom established by Solomon.

Alexander Jannai
103-76

Judah Aristobulus
104-103. The first Hasmonean King.

Salome Alexandra

76-67. Ruled wisely and established peace in her realm.

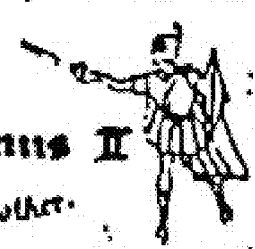
Civil War
67-63

The Roman Empire gradually incorporates the Hasmonean Kingdom during period that Royal brothers fight each other.

Aristobulus II

Hyrcanus II
63-40

Mattathias Antigonus

40-37. The last of the Hasmonean kings.

Alexander II

Alexandra

Herod - Mariamne

The last Hasmonean Princess was executed by her husband King Herod the Great, the Idumean, 30.

